

VERZONDEN 27 NOV 2018

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	27 november 2018	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2018-1564	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81E10AFD	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	2 oktober 2018	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Voorschriften en beperkingen (inclusief kaart planlocatie) - Hoofdstuk 4, Activiteitenplan	ONDERWERP	Wnb ontheffing Domineeslaantje 2-4 Breukelen

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 2 oktober 2018 van VanderHelm Milieubeheer B.V., namens Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V., om ontheffing in het kader van artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de periode tussen 1 april 2019 en 1 december 2024.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gebied Domineeslaantje 2-4 in Breukelen. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 april 2019 tot 1 december 2024.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep**Motivering****Gewone dwergvleermuis**

De planlocatie bestaat uit voormalige basisschool 'De Danne' en de bijbehorende schoolpleinen en tuin. In de toekomst wordt de voormalige basisschool gesloopt en een deel van het aanwezige groen verwijderd, waarna nieuwbouwwijk 'Hortense Kwartier' gerealiseerd zal worden binnen de begrenzing van de planlocatie.

Door de sloopwerkzaamheden gaan vier zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. Het is niet uitgesloten dat deze rustplaatsen tevens in gebruik zijn tijdens een milde winterperiode, door individuele exemplaren van de soort. Kraamverblijven en paarverblijven zijn tijdens de onderzoeken niet aangetroffen. De vier zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen onder het houten boeiboord. Door het uitvoeren van de

werkzaamheden kunnen exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden verstoord en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden beschadigd en vernield. Door de verborgen leefwijze van de gewone dwergvleermuis is het doden van exemplaren van de gewone dwergvleermuis ook niet geheel uit te sluiten.

In de directe omgeving zijn op 24 en 31 juli 2018 16 tijdelijke vleermuiskasten geplaatst. Doordat deze alternatieven op korte afstand van de huidige verblijfplaatsen zijn aangeboden, op geschikte locaties zijn aangebracht en ruim voldoende gewenningstijd geven is het aannemelijk dat de alternatieve verblijfplaatsen worden ontdekt en in gebruik genomen door exemplaren van de gewone dwergvleermuis. Het mitigeren van het verlies van mogelijke winterverblijven is met de opgehangen kasten niet mogelijk. Echter zijn de huidige verblijfplaatsen achter de boeiboorden nu niet vorstvrij. De opgehangen kasten volstaan in dit geval als mitigatie.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de aangetroffen verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen en wordt gecontroleerd of vleermuizen echt uit het gebouw vertrokken zijn. Hiermee wordt zo veel mogelijk voorkomen dat vleermuizen worden gedood.

Ten behoeve van de definitieve mitigatie van de aan te tasten verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden definitieve, duurzame verblijfplaatsen gerealiseerd in de nieuwbouw. Verspreid over de nieuwbouwwijk zullen tenminste 16 inbouwkasten (in te bouwen in de spouw en gemaakt van houtbeton) worden gerealiseerd. De exacte locaties van de individuele kasten zijn op het moment van schrijven niet bekend, maar zullen voldoen aan de eisen zoals gesteld in de het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).

In hoofdstuk 4 van het Activiteitenplan (zie bijlage 1) is uitgewerkt welke maatregelen worden voorgesteld om negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis zo veel mogelijk te voorkomen. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren.

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is gunstig te noemen (Vleermuisnet, 2017). Door het treffen van meer dan voldoende tijdelijke en permanente compensatie worden er geen negatieve effecten verwacht. Door het ontbreken van negatieve effecten komt de gunstige staat van instandhouding ook niet in gevaar. Hierdoor worden negatieve effecten op regionaal of landelijk niveau dan ook uitgesloten. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van het belang van "de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

Binnen de provincie Utrecht is in zowel de structuurvisie, als in de ruimtelijke verordening, rekening gehouden met de geprognoseerde regionale woningbehoefte tot aan 2028 (Primos bevolkingsprognose, 2015). De in het woningbouwprogramma opgenomen aantal te realiseren woningen (1800) is echter lager dan het volgens geprognoseerde behoefte. In de prognose wordt gesteld dat de provincie Utrecht in 2030 72.900 extra huishoudens (met een gemiddeld aantal personen van 2,12 per huishouden) zal moeten herbergen, hoewel er slechts 62.500 nieuwe woningen worden gebouwd.

Het plangebied bestaat nu uit meerdere – in onbruik geraakte – schoolgebouwen, die zullen worden vervangen door een woonwijk met daarin 27 grondgebonden woningen. Deze woningen hebben als doelgroep starters, doorstromers en senioren, waarvan 30% sociale huurwoningen.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; voldoende onderbouwd is om het onverhoopt doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en vernielen van zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis te rechtvaardigen.

Alternatievenafweging

Als onderbouwing dat er voor de soorten geen wenselijker alternatief is wat recht zou doen aan de beoogde renovatiewerkzaamheden, heeft u de volgende onderbouwing gegeven:

M.b.t. de gekozen locatie:

"In de Provinciale structuurvisie 2013-2028 (hierna: PSV, vastgesteld op 12 december 2016) is het provinciaal ruimtelijk beleid voor de periode 2013 – 2028 vastgelegd. Het beleid sluit aan op de 'ladder' voor duurzame

verstedelijking (artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening) die in 2011 is aangenomen door de Tweede Kamer, en is opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (hierna: PRV). Deze 'ladder' heeft tot doel nieuwbouw zoveel mogelijk te realiseren binnen stedelijk gebied, dichtbij ov-ontsluitingspunten, om autogebruik niet te stimuleren.

Doordat de schoolgebouwen in onbruik zijn geraakt komt het projectgebied 'vrij'. Het projectgebied ligt wat betreft de PSV en PRV ideaal: centraal gelegen in het stedelijke gebied, dichtbij het historische centrum van Breukelen, dichtbij het NS-station van Breukelen. In de stedenbouwkundige visie is opgenomen dat bebouwing binnen het projectgebied moet aansluiten op de monumentale bebouwing in de omgeving, en dat de invulling van de wijk ruimte moet bieden aan groenstructuren, opdat het aansluit op de groene omgeving van de Kerkvaart. Hier is dan ook rekening mee gehouden bij het ontwerp van de nieuwbouwwijk.

m.b.t. de gekozen werkwijze:

De te slopen schoolgebouwen waren scholen voor Speciaal basisonderwijs (SBO) en Voortgezet Speciaal onderwijs (VSO). In 2014 zijn de scholen door gebrek aan leerlingen opgehouden te bestaan. Dit is de reden geweest voor de buiten gebruik stelling van het pand volgens art. 110 WPO op 1 augustus 2014. Reden om niet te transformeren / herbestemmen voor onderwijsfunctie is dat de basisgeneratie van kinderen tussen 4-12 jaar in Breukelen na 2008 afneemt. De capaciteit van de bestaande schoolgebouwen in Breukelen is ruim voldoende om de schoolgaande kinderen te huisvesten.

Het is niet mogelijk om binnen de bestaande schoolgebouwen 27 grondgebonden woningen te realiseren op een manier die past binnen het PSV en PRV. De bestaande schoolgebouwen voorzien niet afdoende in ruimtelijkheid om de gewenste woningbouw opgaven in te passen middels transformatie. Het is derhalve geen optie om de huidige gebouwen en daarmee de huidige verblijfplaatsen te laten bestaan.

m.b.t. de gekozen planning:

Met de planning wordt rekening gehouden met de minst kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis die gebruik maakt van een zomerverblijf en/of van een individueel winterverblijf, omdat deze twee periode opgeteld het gehele jaar in beslag nemen. De huidige verblijfplaatsen zullen ongeschikt gemaakt worden binnen deze minst kwetsbare periode, onder begeleiding van een ecooloog, en op zo'n manier dat de vleermuizen de grootste kans hebben om geen schade aan het ongeschikt maken te ondervinden. Aangezien alle vastgestelde verblijfplaatsen onder en/of achter het boeiboord zitten, zullen de gebouwen ontdaan worden van dit boeiboord. Omdat het goed mogelijk is dat de vleermuizen, ten tijde van het ongeschikt maken, in hun verblijfplaatsen aanwezig zijn en door de werkzaamheden zullen worden opgeschrikt, worden deze boeiboorden verwijderd tegen de avondschemering, opdat opgeschrikte vleermuizen weg kunnen vliegen zonder daarbij grote kans te lopen te worden gegrepen door een dagactieve predator. Vervolgens kunnen de gebouwen, indien nodig, verder ongeschikt gemaakt worden door de creatie van tocht en eventueel door de invliegopeningen overdadig te verlichten."

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van VanderHelm Milieubeheer B.V., op 2 oktober 2018, namens Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V., gelet op artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:
Naam: Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V.
Adres: Europalaan 20
Postcode en woonplaats: 3526 KS Utrecht

Ontheffing 81E10AFD voor het tijdvak van: 1 april 2019 tot 1 december 2024

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en vernielen van rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft Domineeslaantje 2-4 in Breukelen (zie afbeelding bijgevoegd bij dit besluit)

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen en naar de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te sturen. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 12 bijgevoegd te zijn. Het formulier is te downloaden via www.rudutrecht.nl/formulieren.
7. De ontheffinghouder dient bij afronding van de werkzaamheden, het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen en naar de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te sturen. Het formulier is te downloaden via www.rudutrecht.nl/formulieren. Bij deze melding dient het logboek zoals omschreven in voorschrift 8 te zijn bijgevoegd.

Specifieke voorschriften

8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecooloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de volgende voorschriften, geregistreerd. Het logboek dient bijgevoegd te worden bij de melding gereedkomen werkzaamheden.
9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 4 van het Activiteitenplan van VanderHelm Milieubeheer B.V. dienen te worden opgevolgd.
De werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten de kwetsbare periode van de soorten. De kwetsbare perioden en momenten zijn in beginsel van 15 mei tot 15 juli en van 1 november tot 1 april. De perioden kunnen door klimatologische omstandigheden afwijken. Dit ter beoordeling van de ecologische deskundige.
10. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.

11. De tijdelijke voorzieningen mogen, indien niet in gebruik, pas worden verwijderd als minimaal de voorgeschreven gewenningsperiode, na het beschikbaar komen van de permanente maatregelen, is verstreken.
12. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
13. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
14. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Kaart planlocatie

4. MAATREGELN

Om negatieve effecten op de gewone dwergvlieermuis zoveel als mogelijk te voorkomen en daarmee de lokale gunstige staat van instandhouding van de soort te behouden worden milieugerende maatregelen getroffen. Milieugerende maatregelen hebben als doel de negatieve effecten op de plaats van de handeling (in dit geval ter plaats van het projectgebied, zie afbeelding 1) tot een minimum te beperken. Hierbij kan worden gedacht aan het tijdig ongeschikt maken van de aanwezige rustplaatsen en het waarborgen van de functionaliteit van deze verblijfplaatsen in zowel de tijdelijke als de definitieve situatie. Compenserende maatregelen worden op een andere locatie getroffen om de effecten op een populatie achteraf te herstellen. Hierbij kan worden gedacht aan het realiseren van nieuw geschikt en permanent leefgebied op een andere locatie.

4.1 MITIGERENDE MAATREGELN

In het projectgebied dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van algemene broedvogels en vleermuizen. Door de werkzaamheden gaat de ruimte waarin zich in 2018 vier zomer- en individuele winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvlieermuis bevinden, verloren. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten de gevoelige perioden van de aanwezige diersoorten. In tabel 3 is in een natuurkalender weergegeven wat gevoelige periode zijn van de soorten waarmee rekening dient te worden gehouden. De kleuren in de tabel geven aan wanneer werkzaamheden onder bepaalde voorwaarden kunnen worden uitgevoerd. De weergegeven perioden fungeren als richtlijn. De grenzen kunnen iets verschuiven als gevolg van bijvoorbeeld weersinvloeden. Dit is te bepalen door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.

Tabel 3: Natuurkalender

Kwaliteitsperiode	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Ok	Nov	Dec
Gewone dwergvlieermuis												
Algemene broedvogels												
Algemene en vliegende grondgebonden zoogdieren en amfibieën												

Kwaliteitsperiode, werkzaamheden kunnen niet uitgevoerd worden, behalve na broedvogelstopactie en/of ongeschikt maken voorliggend aan de betreffende periode.	
Dieren kunnen gebruik maken van de verblijfplaatsen, maar werkzaamheden kunnen doorgang vinden na ongeschikt maken van de locatie.	
Bestaat geschikte periode voor de uitvoering van de werkzaamheden (dit geldt alleen voor broedvogels).	

Uit de natuurkalender blijkt dat de gebouwen binnen het projectgebied het beste in de periode tussen en 1 september en 15 oktober ongeschikt voor vleermuizen en broedvogels kunnen worden gemaakt, waarna de sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Hiermee wordt verstoeren tijdens gevoelige perioden voorkomen. In de periode van half april tot half mei kunnen de gebouwen ongeschikt gemaakt worden voor gewone dwergvlieermuizen, mits er geen broedvogels aanwezig zijn. Aanraderen wordt dan wel om voortgaand aan deze periode (periode januari tot en met half maart) zoveel mogelijk van het projectgebied ongeschikt te maken voor algemene broedvogels, opdat de kans op nesten, indien de werkzaamheden binnen de broedperiode vallen, zo klein mogelijk is.

4.1.1 MAATREGELN ALGEMENE BROEDVOGELS

- Ten aanzien van algemene broedvogels worden de volgende maatregelen gehanteerd:
 - Buiten het broedsizoen kan het groen binnen projectgebied ongeschikt gemaakt worden voor broedvogels door de vegetatie te verwijderen en kort te houden. Dit is alleen mogelijk indien er geen broedende vogels aanwezig zijn.
 - Tijdens het broedsizoen worden geen werkzaamheden uitgevoerd, tenzij uit controle uitgevoerd door een deskundig ecooloog blijkt dat in het projectgebied en de directe omgeving geen broedende vogels of nesten aanwezig zijn. Het broedsizoen loopt globaal van 1 maart tot eind augustus, dit is afhankelijk van weersinvloeden en de vogelsoorten die in het projectgebied kunnen worden verwacht.

De duur van het broedselzoen kan worden bepaald door een deskundig ecooloog. Als ergens nesten worden aangetroffen van algemene broedvogels wordt gehandeld volgens box 2.

Box 2: Werkwijze bij aanwezigheid van broedende vogels

- De nesten worden indien wenselijk met GPS ingemeten en zo nodig gemarkeerd met een bamboestok of piketpaal.
- De opdrachtgever en uitvoerder worden op de hoogte gebracht van de locatie.
- Via de uitvoerder wordt het personeel op de locatie op de hoogte gebracht.
- Na het markeren worden de nesten niet meer gestoord.
- Het nest wordt na het ontdekken gevolgd (monitoren). Hierbij wordt gelet op aanwezigheid van broedende of alarmerende ouders. Het monitoren gebeurt van een afstand met behulp van verrekijker (telescoop).
- Gedurende de broedperiode mag in de directe omgeving van het nest niet gewerkt worden. De afstand en periode worden per situatie door een deskundige bepaald.
- Nadat de jonge kuikens het nest hebben verlaten wordt doorgaans het nest niet meer gebruikt. Na het verlaten van het nest kunnen de werkzaamheden hervat worden.
- Indien kuikens zich in het veld bevinden houdt het uitvoerde personeel hier rekening mee (lagere snelheden in het projectgebied).

- Indien tijdens de werkzaamheden nesten van vogels worden aangetroffen, worden de werkzaamheden binnen de directe omgeving van het nest direct gestopt en wordt contact opgenomen met een deskundig ecooloog. Vervolgens wordt gehandeld conform box 2.

4.1.2 TIJDELIJKE VOORTPLANTINGSLAATSEN EN RUSTPLAATSEN

Gezorgd moet worden dat de functionaliteit van de aan te tasten verblijfplaatsen wordt gewaarborgd in zowel de tijdelijke als de definitieve situatie. Dit betekent dat alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd moeten worden, waar de exemplaren van de gewone dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden en na afloop van de werkzaamheden naar kunnen uitwijken.

Om ervoor te zorgen dat de exemplaren van de gewone dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden uit kunnen wijken moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van voldoende alternatieve verblijfplaatsen in de omgeving. In het onderzoek van E. Korsten naar vleermuiskasten (Korsten, E., Bureau Waardenburg B.V., 2012) wordt het volgende over het aanbieden van voldoende alternatieven aangegeven: "Omdat vleermuiskasten vaak veel kleiner zijn dan de oorspronkelijk verblijfplaatsen en daardoor minder verschillende microklimaten kunnen bieden, wordt over-mitigatie toegepast. Dat wil zeggen dat per aangetroffen verblijfplaats meerdere vervangende kasten worden geplaatst. Deze kasten voorzien in verschillende klimaateigenschappen. Door over mitigatie wordt het ontbreken van informatie over de eigenschappen van de oorspronkelijke verblijfplaats ook ondervangen." Omdat niet elke verblijfplaats gegarandeerd gebruikt zal worden, is het noodzakelijk om het aanbod met een factor vier te vergroten. Dit houdt in dat in de omgeving minimaal 16 alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen beschikbaar moeten zijn. De alternatieve verblijfplaatsen moeten dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke verblijfplaatsen.

Voor de tijdelijke vervanging van verblijfplaatsen dienen alternatieven gerealiseerd te worden, waar de exemplaren van de gewone dwergvleermuis naar kunnen uitwijken gedurende de werkzaamheden en totdat de definitieve vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. In onderhavig project is gekozen voor het tijdelijk ophangen van vleermuiskasten. Deze vleermuiskasten dienen tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden gerealiseerd te zijn, om de vleermuizen hier aan te laten wennen. Voor de vervanging van zomerverblijfplaatsen met minder dan 10 dieren geldt een gewenningsperiode van minimaal drie maanden in de actieve periode van vleermuizen, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen, waarin de gewone dwergvleermuizen in staat zijn om de nieuwe verblijfplaatsen te vinden en te inspecteren, omdat ze niet in winterrust zijn. De vleermuiskasten zijn eind juli 2018 geplaatst, waarmee conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017), wanneer de schoolgebouwen in de tweede helft van april 2019 ongeschikt zullen worden gemaakt, voldaan is aan de gewenningsperiode voor alternatieve zomerverblijfplaatsen.

Op 24 en 31 juli 2018 zijn 12, respectievelijk 4, platte vleermuiskasten (zie afbeelding 3) opgehangen. Deze kasten zijn geschikt als verblijfplaats voor individuele dieren en/of voor enkele individuen tezamen. De kasten zijn opgehangen onder begeleiding van een deskundig ecooloog. De locaties en kasten voldoen aan de eisen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).

De exacte locaties en foto's van de vleermuiskasten zijn weergegeven in bijlage 6. De vleermuiskasten

voldoen aan de volgende eisen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017), en moeten:

- tijdig voor de werkzaamheden (minimaal 3 maanden voor de start van de activiteiten, in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis) aanwezig zijn om de dieren te laten wennen aan deze voorzieningen;
- binnen het kerngebied van de groep, en dan bij voorkeur zo dicht mogelijk maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats, worden geplaatst en dit buiten de invloedsteer van de activiteiten;
- een locatie hebben die gelijk is aan of beter van kwaliteit is dan de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte (bij voorkeur op minimaal 3 meter hoogte), aanvliegroute en vrije vlieg ruimte en de locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren;
- verschillende microklimaten aanbieden (clustering met verschillende richtingen en verschillende hoogtes);
- een vergelijkbare spreiding hebben als de oorspronkelijke verblijfplaatsen;
- als het tijdelijke voorzieningen zijn, bij voorkeur aan gebouwen geplaatst worden.

Abbeelding 3: Platte vleermuis kast

Alle aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen in het projectgebied zijn potentieel geschikt als winterverblijfplaats voor individuele exemplaren. Het is echter niet aannemelijk dat daadwerkelijk alle verblijfplaatsen een functie vervullen tijdens de winterperiode. Uit onderzoek (Korsten, E., Bureau Waardenburg B.V., 2012) blijkt daarnaast dat veel vleermuissoorten (waaronder de gewone dwergvleermuis) ook in de winterperiode vleermuiskasten gebruiken, maar deze verlaten bij langdurige of strenge vorst. Dan trekken de vleermuizen naar massawinterverblijfplaatsen. Tijdens perioden van langdurige of strenge vorst zullen de vleermuizen in het projectgebied dan naar verwachting ook uitwijken naar massawinterverblijfplaatsen in (de omgeving van) Breukelen. Bovendien biedt de directe omgeving van het projectgebied (binnen een straal van 200 meter van het projectgebied) veel alternatief (zie bijlage 6), wat betreft individuele winterverblijfplaatsen.

4.1.3 ONGESCHIKT MAKEN VOORTPLANTINGS- EN RUSTPLAATSEN VLEERMUIZEN

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de aangetroffen verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt. Hiermee wordt voorkomen dat artikel 3.5, lid 1, van de Wet natuurbescherming wordt overtreden. De exacte uitvoering van het ongeschikt maken zal door een deskundig ecooloog worden afgestemd op onderhavig project, in overleg met de uitvoerder. De volgende maatregelen zullen hierbij gehanteerd worden:

- Indien haalbaar zullen de gevels tussen half april en half mei 2019 ongeschikt gemaakt moeten worden, waarna, na vrijgave door een ecooloog, de bebouwing kan worden gesloopt. Een tweede periode dat ongeschikt gemaakt kan worden is tussen één september en half oktober 2019.
- Het ongeschikt maken van de gevels wordt uitgevoerd onder begeleiding door een deskundig ecooloog en door het nemen van één of meerdere van de volgende maatregelen (gegeven in volgorde van toepassing en geschiktheid):
 - o Tegen het vallen van de schemering zal het boelboord langs de gevels worden verwijderd. Eventueel aanwezige vleermuizen krijgen de kans om te vluchten. Door tegen de schemering te werken is de kans groot dat de dieren die eventueel verstoord worden tijdens het ongeschikt maken, een veilig heenkomen kunnen vinden, zonder daarbij ten prooi te vallen aan dag-actieve predatoren.
 - o het verstoren van het microklimaat, middels het creëren van tocht;
 - o het toepassen van overdadige verlichting op de invliegopeningen, nadat de dieren zijn uitgevlogen.

- Zo snel mogelijk na het ongeschikt maken (zoals hierboven beschreven) wordt één controlebezoek uitgevoerd, om vast te stellen dat de vleermuis daadwerkelijk geen gebruik meer maakt van de verblijfplaats. Als tijdens het bezoek is vastgesteld dat de verblijfplaats niet meer in gebruik is zal het gebouw worden vrijgegeven voor de sloop.

4.1.4 PERMANENTE VOORTPLANTINGSPLAATSEN EN RUSTPLAATSEN

Ten behoeve van de definitieve mitigatie van de aan te tasten verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden definitieve, duurzame verblijfplaatsen gerealiseerd in de nieuwbouw. Verspreid over de in afbeelding 4 groen gearceerde delen van de roze-omkaderde gebouwen zullen tenminste 16 inbouwkasten (in te bouwen in de spouw en gemaakt van houtbeton) worden gerealiseerd. De exacte locaties van de individuele kasten zijn op het moment van schrijven niet bekend, maar zullen voldoen aan de eisen zoals gesteld in de het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017):

- De alternatieve verblijfplaatsen dienen zich allen inwendig in de bebouwing te bevinden. De permanente verblijfplaatsen worden in de nieuwbouw gerealiseerd.
- De alternatieve verblijfplaatsen dienen een locatie te hebben die gelijk is aan of beter van kwaliteit is dan de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte (bij voorkeur op minimaal 3 meter hoogte), aanvliegroute en vrije vliegruimte en de locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren.
- De alternatieve verblijfplaatsen dienen verschillende microklimaten aan te bieden (clustering met verschillende richtingen).
- De alternatieve verblijfplaatsen dienen een vergelijkbare spreiding in het gebouw te hebben als de oorspronkelijke verblijfplaatsen.
- De alternatieve verblijfplaatsen dienen zoveel mogelijk dezelfde eigenschappen hebben als de oorspronkelijke verblijfplaatsen, zoals van een met de oorspronkelijke verblijfplaats vergelijkbare materiaalsoort en volume, met een vergelijkbare bufferwaarde wat betreft opwarmen en afkoelen.

Abbeelding 4: Locaties inbouwkasten vleermuizen. De gebouwen waarin de kasten geplaatst zullen worden zijn roze omkaderd. De delen van de gevels van deze gebouwen die geschikt zijn om de kasten te herbergen zijn groen gearceerd.

4.1.5 OVERIGE MAATREGELEN

- Lichtverstoring van vleermuizen in de nacht dient zoveel als mogelijk voorkomen te worden. Verlichting mag niet gericht zijn op groen en gevels in de omgeving. Dit geldt tevens voor de locaties waar de vleermuiskasten zijn geplaatst. Lichtverstoring kan voorkomen worden door verlichting goed te richten en/of het aanpassen van de armaturen zodat licht niet naar boven uitstraalt.
- De zestien tijdelijke vleermuiskasten worden pas verwijderd nadat de tijdelijke de permanente kasten voor een periode van tenminste drie maanden (binnen de actieve periode van de gewone dwergvleermuis) gelijktijdig beschikbaar zijn.
- Het verwijderen van de zestien tijdelijke vleermuiskasten wordt uitgevoerd tijdens de actieve periode van de gewone dwergvleermuis.
- Voordat de tijdelijke vleermuiskasten weggehaald kunnen worden dienen deze kasten (na de geldende gewenningsperiode) gecontroleerd te worden op het gebruik door vleermuizen op dat moment. Deze controle dient uitgevoerd te worden door een deskundig ecooloog.

- o Indien een tijdelijke kast in gebruik is dient gewacht te worden met het verwijderen tot de verblijfplaats niet in gebruik is of tot de vleermuizen zijn uitgevlogen.
- In het projectgebied zijn naast vleermuizen mogelijk ook broedvogels, algemene niet beschermde en vrijgestelde grondgebonden zoogdieren en amfibieën aanwezig. Vanuit de zorgplicht wordt rekening gehouden met deze dieren. Geadviseerd wordt om de specifieke maatregelen op te laten nemen in een ecologisch werkprotocol (zie 4.3).

4.2 COMPENSERENDE MAATREGELEN

Het is niet noodzakelijk om op een andere locatie maatregelen te nemen om het negatieve effect voor de populatie van de gewone dwergvleermuis op te heffen. Dit wordt al bereikt door het treffen van mitigerende maatregelen op de locatie van de werkzaamheden, het realiseren van tijdelijke vleermuiskasten in de omgeving en door de aanwezigheid van voldoende alternatieven in de omgeving woonwijken ten noorden, oosten en zuiden van het projectgebied).

4.3 ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

Ten behoeve van de borging van de mitigerende maatregelen wordt geadviseerd een ecologisch werkprotocol op te laten stellen, waarin de maatregelen op een praktische manier staan beschreven voor de sannemer. Indien in de onthefing aanvullende voorschriften gesteld worden, kunnen deze in het ecologisch werkprotocol worden opgenomen.